

испољавања као духа“ . Будући да само говор може да прихвати, изрази и представи све што свест конципира и духовно уобличава, поезија представља садржински најбогатију и најбезграничнију уметност. Поезија представља тоталитет који уједињује ликовне уметности и музику, постајући *општом уметношћу*, чији прави материјал јесте сама фантазија и духовни интереси човека! Задатак поезије је „свеобухватно царство људских представа, подвига, радњи, удеса, покретачке снаге света и божанско управљање светом. Поезија је на тај начин била најопштија и најпознатија учитељица људског рода и она је то још и данас.“ Ипак, иако поезија може да буде од користи када је у питању поучавању, моралном усавршавање, политичком одушевљавање или пука површај разонода и забава, она не сме да се стави у њихову функцију, јер ти циљеви могу још потпуније да се постигну *помоћу других средстава*, док уметност мора остати слободна и аутономна! Као слободна, поезија може да се бави и најузвишенијим мислима спекулативне филозофије, и спољашњом егзистенцијом природе. Њен дисбаланс, међутим, огледа се у потпуном напуштању чулности, што представља корак којим дух напушта уметност као своје станиште и начин постојања. Поезија означава прекретницу са које дух даље одлази или у религијско представљање или у научно мишљење, закључује Хегел.

Свака од наведених уметности тражи да буде предмет проучавања посебне науке, јер појачавање тежње за уметничким сазнањем повлачи за собом и повећање обима тог сазнања, а додатну тешкоћу Хегел види и у *моди* свог времена: да се уметност позиционира као значајнија од филозофије, и то наводно да би се показало да оно конкретно коначно успева да победи и савлада оно апстрактно. Хегел сматра да, премда је много видео када је уметност у питању, није видео *довољно* да би могао потпуно исцрпно да се посвети тој материји. Због тога напомиње оно што треба истаћи и у поглављу у којем разамтрамо појединачне уметности у Хегеловој филозофији: *да наш циљ није да „поучавамо у познавању уметности и да излажемо историјска сазнања о њој, већ нам је стало само до тога да филозофски упознамо суштинска општа становишта и њихов однос према идеји лепога уколико се она остварује у чулној материји уметности“!* Премда архитектура по свом основном карактеру јесте и остаје *симболична*, ипак симболизам, класицизам и романтизам као форме уметности врше на њу одлучујући утицај, услед чега они у њој имају већи значај него у другим уметностима. Скулптура је, наиме, потпуно прожета класицизмом, а музика и сликарство романтизмом, „да њима преостаје релативно мало слободног простора за